

Toruń, dn. 17.08.2021

Aleksandra Mierzejewska
Muzeum Okręgowe w Toruniu

Koncepcja planu działalności Muzeum Okręgowego w Toruniu w latach 2021 - 2024

Priorytetem dla Muzeum Okręgowego w Toruniu jest wprowadzenie zmian mających na celu podniesienie prestiżu Instytucji, rozszerzenie działalności naukowej poprzez prace badawcze, organizację konferencji, a także usprawnienie i równocześnie uproszczenie systemu działania Muzeum oraz przywrócenie w latach **2022 – 2024 frekwencji do poziomu z lat 2018 – 2019** (średnio to ok. 320 000 osób w ciągu roku). Istotną zmianą będzie wykorzystywanie w pracy muzealnej internetowych łączy komunikacyjnych również w okresie po pandemii. Dotyczy to zarówno celów jak i sposobów wykorzystywania tego typu narzędzi do kontaktów z odbiorcami. O konieczności utrzymania internetowej relacji z widzami świadczy fakt, że w II kwartale 2021 r., po likwidacji części obostrzeń i umożliwieniu zwiedzającym wejścia do Muzeum, informacje ze strony internetowej i Facebooka`a dotarły do 220 000 odbiorców (w I półroczu było to łącznie ponad 1 mln osób). Należy mieć także na uwadze nadal niepewną sytuację pandemiczną, groźbę kolejnej fali zachorowań i ewentualnego lockdown`u. Kontakt poprzez media społecznościowe może okazać się tym jedynym. W tej sytuacji Muzeum również przewiduje zmianę strony internetowej na nowocześniejszą, bardziej przejrzystą i łatwiejszą w obsłudze niż dotychczasowa.

Jedną z najistotniejszych spraw jest obecnie kwestia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Raport przygotowany przez Muzeum Okręgowe w Toruniu ujawnił ile jeszcze problemów instytucja musi rozwiązać, aby funkcjonować należycie. To również zadania na najbliższe trzy lata.

W planach Muzeum jest także rozszerzenie współpracy z innymi instytucjami kultury w Toruniu. Wspólne działania mogą przynieść jedynie obopólne korzyści.

Jedną z najważniejszych kwestii jest jednak budżet i przychody własne Muzeum. Instytucja przygotowała

I. Organizacja Muzeum

1. Zmiana statusu Muzeum – z Muzeum Okręgowego w Toruniu na **Muzeum Narodowe w Toruniu**. Zmiana ta przyniesie wymierne korzyści zarówno samemu Muzeum, w znaczący sposób odciąży budżet Gminy Miasta Toruń jako Organizatora Muzeum, a także przyczyni się do wzrostu prestiżu Miasta. Zakończony został i przesłany do Prezydenta Miasta Torunia wniosek wraz z uzasadnieniem celowości zmiany statusu Muzeum wraz z prośbą o wsparcie tych działań. Podobny wniosek, z prośbą o rekomendacje, przesłany został na ręce Przewodniczącego Podkomisji Stałej ds. wykorzystania środków pochodzących z Unii

Europejskiej. Podczas wizyty w Muzeum Okręgowym w Toruniu członkowie Podkomisji wyrazili chęć poparcia idei Muzeum Narodowego.

2. W 2021 r. powołane zostanie stanowisko **Głównego Inwentaryzatora Muzeum**, konieczne w przypadku zmiany statusu Muzeum. Na urząd ten został wybrany dotychczasowy kierownik Działu Inwentaryzacji, Digitalizacji i Dokumentacji Muzealnej, który nie tylko odpowiadałby za inwentaryzowanie, ewidencjonowanie i katalogowanie zbiorów, koordynację sporządzania umów i protokołów użyczeń międzymuzealnych, ale przede wszystkim ponosiłby odpowiedzialność za okresowe kontrole zgodności zapisów inwentarzowych ze stanem faktycznym posiadanych zbiorów (inwentaryzacje z natury), a co istotne decydowałby o tym, kiedy taka kontrola musi się odbyć. Funkcjonujący w Muzeum Dział Inwentaryzacji i Dokumentacji Muzealnej de facto nie miał takich uprawnień. Obecnie przygotowany jest wniosek do Prezydenta Miasta Torunia o wyrażenie zgody na zmiany w Regulaminie Muzeum Okręgowego w Toruniu.
3. W **IV kwartale 2020 r.** wznowiło swoją działalność **Kolegium Programowe** przy Muzeum Okręgowym w Toruniu, którego rolą jest współpraca z Dyrektorem Muzeum przy określaniu założeń i kierunków działań wystawienniczych, wydawniczych i innych prac merytorycznych Instytucji.
4. W **IV kwartale 2020 r.** pojawił się w Muzeum konsultant d.s. przygotowania, nadzoru i rozliczania wniosków o dofinansowanie projektów z funduszy krajowych, unijnych i pozostałych mechanizmów co już dało efekty - żaden wniosek nie został odrzucony z powodu błędów formalnych. Wnioski są przygotowywane przez kompetentną osobę przy współpracy pomysłodawcy projektu. Pozwoli to także uniknąć wielokrotnego poprawiania wniosków.
5. W **II połowie 2021 roku** (o ile pozwoli na to sytuacja kadrowa) zostanie powołany tzw. **DORT-u** czyli Dział Obsługi Ruchu Turystycznego (początkowo jednoosobowy), do którego zadań należałaby kompleksowa obsługa gości muzealnych w tym:
 - obsługa systemu Iksoris, kontakty mailowe i telefoniczne z gośćmi, a jeśli zaistnieje taka konieczność również spotkania on-line na platformie Whereby
 - organizacja biesiad, urodzin w Muzeum,
 - przyjmowanie, anulowanie i przenoszenie rezerwacji, przygotowywanie pism, ewentualnych kar,
 - zamawianie ciasta i pierników do Muzeum Toruńskiego Piernika,
 - kontrola i stały nadzór nad rezerwacjami wszelkiego rodzaju warsztatów muzealnych
6. W celu ułatwienia kontaktów między muzeami, instytucjami kultury czy innymi podmiotami w **2021 r.** Muzeum Okręgowe w Toruniu wykupiło dostęp do korzystania z platformy internetowej **Whereby**, dzięki czemu ma możliwość organizowania nawet

większych spotkań on-line (do 50 osób). W ten sposób odbywa się m.in. część zebrań z kierownikami działów oraz spotkania międzyinstytucjonalne, obrady jury konkursowych itd. Dzięki platformie prowadzone były zajęcia edukacyjne (w tym po raz pierwszy także płatne), oprowadzanie po wystawach czasowych i wykłady on-line.

7. Osobnym działaniem było przygotowanie wirtualnego oprowadzania po Galerii Malarstwa i Rzeźby Polskiej od 1945 do 2010 r., mieszczącej się na II piętrze Ratusza Staromiejskiego. To zupełnie innowacyjne rozwiązanie w Muzeum Okręgowym w Toruniu, umożliwiające wszechstronne zwiedzanie muzeum wraz ze szczegółowymi opisami poszczególnych dzieł sztuki i notami biograficznymi twórców. Wirtualny spacer został przygotowany w dwóch językach – polskim i angielskim. Muzeum zamierza rozszerzyć ten sposób kontaktu ze zwiedzającymi.
8. Istotną zmianą w organizacji działalności Muzeum będzie rotacyjność dostępności dla zwiedzających niektórych oddziałów Instytucji. Czasowo będą wyłączane z ruchu turystycznego te oddziały, w których będzie wyraźnie zmniejszona frekwencja oraz w przypadku niepewnej sytuacji pandemicznej.

II. Dofinansowanie działalności Muzeum:

1. Muzeum jest nastawione na wykorzystanie wszystkich możliwości dofinansowania działań statutowych – przede wszystkim poprzez programy ministerialne i unijne, jednak z uwzględnieniem wysokości wkładu własnego, adekwatnego do rzeczywistych zdolności finansowych instytucji.
2. **Patronite** – to kolejna próba znalezienia wsparcia finansowego na konkretny cel. To pierwsza w Polsce platforma, która pomaga znaleźć źródła pomocy dla różnych dziedzin i branż. Tym razem długofalowej. Muzeum może zdobyć w ten sposób pomoc np. na zakup dzieła sztuki, odnowę lub konserwację zabytku i na wiele innych działań. Muzeum planuje stać się uczestnikiem platformy od IV kwartału 2021 r.
3. **Sponsoring** - Muzeum Okręgowe w Toruniu przygotowało profesjonalną ofertę dla potencjalnych sponsorów – mecenasów sztuki. Celem tej akcji ma być znalezienie dodatkowego dofinansowania na różne działania Muzeum - od wystaw po imprezy. Oferta otrzymała formę kolorowego folderu z wyszczególnionymi wszystkimi oddziałami Muzeum, ich krótkim opisem, atrakcjami i frekwencją za ostatnie lata oraz wybranymi komentarzami zwiedzających. Zwiera także informację o nośnikach reklamy, którymi dysponują poszczególne oddziały instytucji. Prezentowana obecnie na dziedzińcu Ratusza Staromiejskiego planszowa wystawa archeologiczna została całkowicie sfinansowana przez zewnętrzne podmioty. Od początku lipca 2021 r. trwają już rozmowy z jedną z największych firm w regionie, dotyczące nawiązania współpracy.

4. Muzeum już podjęło starania o wynajęcie wszystkich wolnych lokali, będących w dyspozycji Instytucji. Prowadzone są rozmowy z potencjalnymi podnajemcami.
5. **W 2022 r.** Muzeum podejmie próbę znalezienia tzw. głównego sponsora Muzeum. Obecnie takie działania nie mają sensu z uwagi na pandemię, ciągle jeszcze ograniczoną działalność Muzeum i niepewne kolejne miesiące.

III. Działalność wystawiennicza – wystawy czasowe:

Najbliższe lata będą obfitować w ważne dla Torunia rocznice. Muzeum zamierza organizować wystawy przybliżające te wydarzenia, niekoniecznie wyłącznie w kontekście lokalnym.

1. **W roku 2021, przede wszystkim w I kwartale**, zrealizowane zostały wystawy czasowe, które z powodu wybuchu pandemii Covid-19 i zamknięcia Muzeum zostały odwołane w 2020 r., ale wcześniej były przygotowane pod względem merytorycznym, a w niektórych przypadkach także aranżacyjnym. Takich wystaw było łącznie 5: *Szymon Szumiński (1936 – 1986). Malarstwo; Ład i zgiełk. Średniowieczne życie przy ul. św. Anny; Tu byłem. Wystawa z okazji stulecia urodzin Tony`ego Halika; Rytuał oceanu. Ceramika Dariusza Przewięźlikowskiego; Torunianie oczami pierwszych fotografów – w atelier fotograficznym XIX/XX w.*
2. **W II kwartale 2021 roku** Muzeum zrealizowało, dzięki współpracy z Zamkiem Królewskim na Wawelu, bardzo ważną wystawę: ***Malarstwo flamandzkie i niderlandzkie ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu*** (dzieła, które po raz pierwszy opuściły mury zamku na Wawelu).
3. **III kwartał** – to kolejna znakomita ekspozycja przygotowana ze zbiorów największych muzeów w Polsce, prywatnych kolekcjonerów oraz Muzeum Okręgowego w Toruniu: ***Szczęśliwa godzina. Młoda Polska***
4. **IV kwartał - *Złoty okres Torunia – sztuka codzienności w nowożytnym mieście*** - ekspozycja jubileuszowa przygotowana na 160 lecie powstania Muzeum, na której pokazane zostaną najwybitniejsze dzieła sztuki złotniczej, rzeźbiarskiej, malarskiej, sakralnej, rzemiosła artystycznego itd., pozyskane z największych muzeów polskich oraz kościołów z woj. kujawsko-pomorskiego. Wystawa otrzymała dofinansowanie z programu ministerialnego *Interwencje* w wysokości 50 000 zł.
5. Ponadto plan wystaw czasowych na pozostałe kwartały **2021 r.** przewiduje organizację jeszcze ok. 10 kolejnych wystaw.
6. **W 2022 r.** planowana jest wystawa historyczna dotycząca szeroko pojętych dziejów sądów w Toruniu – od organizacji sądów średniowiecznych (Sala Sądowa i areszt w Ratuszu Staromiejskim), po słynne wyroki np. skazanie burmistrza G. Roesnera, budowę tzw. okrągłaka w Toruniu i wiele innych. Dotychczas ta tematyka nigdy nie była osobno podejmowana przez Muzeum, a jest istotna z uwagi na historię miasta i ciekawy materiał wystawienniczy.
Przewidywane wsparcie finansowe – Okręgowa Rada Adwokacka w Toruniu (trwają już

rozmowy na ten temat).

7. W **2023 r.** zrealizowana zostanie czasowa ekspozycja ***Misterium Słońca. Kopernik, syn renesansu.*** Wystawa powstanie w ramach Toruńskich Obchodów 550 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. Obecnie przygotowywana jest aplikacja do **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego** (program Kultura). Muzeum podjęło już współpracę ze stroną norweską reprezentowaną przez panią Sissel Klokhammer właścicielką i dyrektorem wydawnictwa Klokhammer Vorlag, publikującego między innymi książki z zakresu astronomii i astrofizyki. Pani Klokhammer spopularyzowała w Norwegii twórczość prof. Jeremiego Wasiutyńskiego, filozofa i astrofizyka, zajmującego się m.in. postacią Mikołaja Kopernika. Na wystawę planowane jest wypożyczenie obiektów z epoki kopernikańskiej z muzeów włoskich.

W planach Muzeum jest przygotowanie dodatkowo niezwykłego widowiska (**konieczna współpraca z Gminą Miasta Toruń, Miastem Krakowem i prawdopodobnie z Uniwersytetem Jagiellońskim**)

Miałaby to być pierwsza w Polsce prezentacja dorobku Mikołaja Kopernika w formie spektaklu na miarę XXI wieku, wykorzystująca efekt **immersji** – spektakularnego oddziaływania na widza obrazem w ruchu, działającego poprzez zanurzenie odbiorcy w świecie cyfrowym opartym o projekcje wielkoformatowe. Zanurzenie w 360 stopniach multimedialnej projekcji staje się dla widza **autentycznym doświadczeniem sztuki**.

Spektakl wykorzystujący technologię mappingu, dźwięku wielokanałowego (przestrzennego), wsparte aplikacjami: rzeczywistości rozszerzonej, rozwiązaniami opartymi o haptkę (komunikacja poprzez dotyk) i multisensoryczne oddziaływanie na emocje widza, gwarantuje niezapomniane doznania dla szerokiego grona odbiorców.

550 rocznica urodzin Kopernika ma być uświetniona wystawą i multimedialnym spektaklem opartym o technologię, jakiej na taką skalę, jeszcze w Polsce nie było. Poza kontekstem historycznym którego emanacją jest ekspozycja *Dom Mikołaja Kopernika* oddziału Muzeum Okręgowego w Toruniu będąca punktem odniesienia, dodatkową okazją do takiej niezwykłej prezentacji właśnie w Toruniu, ma być zjazd Związku Miast Nowej Hanzы.

W dalszej perspektywie spektakl może okazać się znakomitą promocją zarówno Torunia, jak i Muzeum. Można go bowiem prezentować we wnętrzach, jak również przestrzeni np. namiotu o wielkości co najmniej 250m².

8. W **2023 r.** Toruń obchodzić będzie także 790 rocznicę lokacji na prawie chełmińskim. Przygotowywana ekspozycja będzie realizowana we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz największymi instytucjami kultury i nauki w mieście.
9. W **2024 r.** przypada 300 rocznica słynnego „Tumultu toruńskiego”. Muzeum przypomni to wydarzenie poprzez przygotowanie wystawy. W planach jest także połączenie sił z innym instytucjami kultury w Toruniu (w tym z TOMITO) i zrealizowanie historycznej inscenizacji, przypominającej to niechlubne wydarzenie na dziedzińcu Ratusza.
10. Ilość wystaw czasowych w Muzeum nie powinna przekraczać 15-18 w ciągu roku (łącznie z ekspozycjami planszowymi na dziedzińcu).
11. Budżet przeznaczony wcześniej na realizację do nawet 35 wystaw rocznie mógłby znacząco

podnieść jakość ekspozycji czasowych, o ile ich ilość zmniejszy się o ok. połowę, ponieważ:

- zwiększą się możliwości wypożyczeń znakomitych dzieł sztuki (większe fundusze będą umożliwiać ubezpieczenia zabytków na czas transportu)
- zwiększy się fundusz na materiały wystawiennicze – wyższa jakość produktów – większe możliwości aranżacyjne – lepsza estetyka
- wydłuży się czas na przygotowanie wystawy (koncepcja – kwerendy – scenariusz – realizacja)
- wydłuży się czas dostępności wystawy

Największe, wielooddziałowe Muzea w Polsce organizują rocznie od 15 do 18 wystaw, Muzeum Okręgowe w Toruniu realizowało ich dotychczas od ok. 28 do nawet 37(!) w ciągu roku.

12. Jednym z najważniejszych działań Muzeum będzie nawiązanie stałej współpracy ze znaczącymi w Polsce muzeami i instytucjami naukowymi. Obecnie prowadzone są rozmowy z Zamkiem Królewskim na Wawelu i Muzeum Narodowym w Gdańsku dotyczące wymiany obiektów i wystaw pomiędzy instytucjami. Planowane są dalsze spotkania, w tym z Muzeum Narodowym w Krakowie i Fundacją Czartoryskich, Muzeum Krakowa oraz Muzeum Narodowym w Warszawie. Muzeum pragnie kontynuować współpracę ze wszystkimi najważniejszymi instytucjami nauki i kultury w Toruniu, planuje także podjąć współpracę z Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie i Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, szczególnie w zakresie tematyki kopernikańskiej.

IV. Działalność wystawiennicza – wystawy stałe:

1. Na lata 2021 - 2023 zaplanowana jest kompleksowa modernizacja, nieodnawianej od lat 80. XX w., nieaktualnej i przestarzałej wystawy stałej *Sztuka gotyku* (Ratusz – parter, ławy chlebowe). Obecnie trwają intensywne prace nad scenariuszem całkowicie nowej ekspozycji, która będzie nosić tytuł ***Obrazy sacrum – sacrum obrazów***. W 2021 r. gotowy będzie scenariusz wraz z sugestiami dotyczącymi aranżacji, wykorzystania multimediiów itd., ale z uwzględnieniem „oprawy architektonicznej” jaką są średniowieczne wnętrza – Sala Sądowa i ławy chlebowe. Główne cele nowej wystawy to popularyzacja oryginalnych dzieł sztuki regionu, pokazanie warsztatu, techniki i technologii budowy oraz konstrukcji budowli gotyckich oraz udostępnienie (do wyboru) ścieżek dydaktycznych zgodnych z koncepcją wystawy. W 2022 r. planowane jest przygotowanie projektu plastycznego i wykonawczego wystawy, a w 2023 r. modernizacja i aranżacja ekspozycji.
2. Planowane jest przeprowadzenie korekty aranżacji plastycznej wystawy stałej *Skarb ze Skrwilna, skarb z Nieszawy* (w ramach otrzymanego przez plastyka honorarium i bez angażowania firm zewnętrznych), polegającej m.in. na zmianie kolorystyki pomieszczenia i być może wnętrza gablot.
3. Z uwagi na dużą popularność mobilnej wystawy dotyczącej historii toruńskich pierników

(tzw. koga), od kilku lat prezentowanej w różnych instytucjach kultury na terenie całej Polski, Muzeum podjęło decyzję o przygotowaniu zupełnie nowej ekspozycji, która będzie łatwa w transporcie i szybka w montażu. Wystawa jest płatna i przynosi Muzeum wymierne korzyści.

V. Działalność wydawnicza:

1. Drukowanie wyłącznie książek związanych z działalnością Instytucji, z jej zbiorami oraz dotyczących szeroko pojętych dziejów miasta Torunia (archeologia, historia i historia sztuki) i na nie pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.
2. Drukowanie publikacji do każdej wystawy – od niewielkich informatorów zawierających najważniejsze dane o ekspozycji po obszerne katalogi zbiorów (byłoby to możliwe po zmniejszeniu ilości wystaw) – od 2022 roku.
3. Wznowienie wydawania **Rocznika Muzealnego (na początek w formie pdf) – podjęcie starań o wpisanie publikacji na ministerialną listę wydawnictw punktowanych.**
4. Publikowanie materiałów pokonferencyjnych.
5. Współpraca z Towarzystwem Naukowym w Toruniu – łatwiejsze pozyskiwanie dodatkowych funduszy na druk publikacji.

VI. Konferencje naukowe i prace badawcze:

Począwszy od II kwartału 2022 r. Muzeum Okręgowe w Toruniu planuje rozpoczęcie organizacji cyklicznej konferencji naukowej pod wspólnym tytułem: *Nowoczesne muzeum - relacje i narracje. Historia, technika i nauka*. Konferencja odbywałaby się regularnie co dwa lata, zatem kolejna edycja będzie miała miejsce w II kwartale 2024 r. Partnerem Muzeum Okręgowego w Toruniu będzie NIMOZ, a współorganizatorem Stowarzyszenie Muzealników Polskich. Radę Naukową konferencji stanowić będą m.in. : Dyrektor NIMOZ-u prof. Piotr Majewski, Dyrektor R.O. NID-u Robert Kola, Prezes Stowarzyszenia Muzealników Polskich dr Michał Niezabitowski , prezes Oddziału Kujawsko-Pomorskiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich Marcin Zdanowski, Prezes Stowarzyszenia Muzeów Sztuki Inżynieryjnej prof. Michał Woźniak oraz Dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu. Muzeum odbyło już spotkanie on-line z prof. Piotrem Majewskim w sprawie udziału merytorycznego i finansowego NIMOZ-u w organizacji konferencji i uzyskało Jego akceptację w tej kwestii.

Praca naukowa to nieodzowny i jeden z ważniejszych elementów działalności Muzeum. Daje też wymierne korzyści – np. część pracowników posiadających dzisiaj tytuły doktora, swoje rozprawy pisało w oparciu o zbiory Muzeum Okręgowego w Toruniu. Obecnie kolejne osoby przygotowują się (za kilka miesięcy) do obrony swoich prac doktorskich. Większość badań naukowych skutkuje publikacjami, wysoko ocenianymi w środowisku muzealnym i nie tylko.

Świadczą o tym nagrody, jakie w ostatnich latach zdobywały nasze wydawnictwa. Obecnie, ambicją Muzeum jest przygotowywanie publikacji punktowanych, w kooperacji z UMK w Toruniu i innymi wyższymi uczelniami w Polsce. Stąd pomysł na wznowienie, po kilku latach przerwy, wydawania Rocznika Muzealnego. Obecnie została wystosowana prośba do MKDNiS o wpisanie na listę punktowaną publikacji, która będzie towarzyszyć wystawie przygotowywanej z okazji 160 rocznicy powstania Muzeum.

Muzeum planuje także kontynuowanie badań archeologicznych – w Brzozie pod Toruniem (prowadzone od wielu lat, dofinansowane z puli WKZ), badań zbiorów archeologicznych Coppernicus Verein Wissenschaft und Kunst (przebadane już zostały zbiory Towarzystwa Naukowego w Toruniu).

VII. Działalność edukacyjna:

Z uwagi na zmieniającą się wokół rzeczywistość związaną z pandemią i boleśnie dotykającymi wszystkich lockdownami, w I połowie roku 2021 działania edukacyjne zostały w dużej mierze przeniesione do Internetu. Po raz pierwszy lekcje muzealne docierały nie tylko do odbiorcy lokalnego czy regionalnego (rzadziej ogólnopolskiego), ale „wyszły” poza ten obszar. W II kwartale 2021 r. lekcje prowadzone **on-line były odpłatne** i wszystko wskazuje na to, że taka forma zajęć edukacyjnych przyjmie się na dłużej. Odpłatność za działalność edukacyjną w Internecie wprowadziło już kilka innych Muzeum, a część szkół pogodziła się z tym.

Muzeum nadal będzie realizować i rozwijać funkcjonujące już, popularne projekty i programy edukacyjne takie jak Międzynarodowe Spotkania Artystyczne dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum”, Olimpiada Artystyczna sekcja historii sztuki, Abecadło Plastyczne – wojewódzki konkurs dla uczniów szkoły podstawowej z klas 6-8, Białe i Zielone Wakacje, Niedziele i Noce w Muzeum, ale w zmniejszonym wymiarze. W zamian odbywać się będą np. pikniki rodzinne w Muzeum Twierdzy Toruń.

Ponadto zgodnie z najnowszymi trendami w edukacji Muzeum skupi się na likwidowaniu barier poznawczych w dostępności oferty edukacyjnej poprzez sukcesywne rozszerzanie propozycji dla osób z niepełnosprawnościami – m. in. audiodeskrypcje, towarzyszące wystawom teksty łatwe do czytania i zrozumienia, specjalistyczne warsztaty dla osób z różnymi dysfunkcjami.

W planach jest także pomysł na sensoryczne ścieżki dla osób z dysfunkcją wzroku na wybranych wystawach stałych.

Muzeum planuje też rozwinąć ofertę edukacyjną dla dorosłych poprzez przygotowanie programów edukacyjnych oraz oprowadzań z edukatorem dla dorosłych do wybranych wystaw czasowych dostępnych na stronie internetowej bądź w audioprzewodnikach.

Rozbudowana zostanie stała oferta dla rodzin – pojawią się cykliczne weekendowe warsztaty związane z wystawami stałymi i czasowymi w muzeum. Przygotowane będą przewodniki dla dzieci do wybranych wystaw czasowych.

Kontynuowana i rozszerzona zostanie edukacyjna działalność wydawnicza.

VIII. Planowane inwestycje

Obecnie trwają lub są przewidywane w najbliższej przyszłości działania projektowe, przygotowawcze do inwestycji. W celu wykonania zadań w przyszłości Muzeum zamierza aplikować do programów krajowych lub unijnych.

1. Remont elewacji zewnętrznych oraz izolacji pionowej od fundamentów w budynku przy ul. Jakuba 20 a w Toruniu

2021: Wykonanie programu konserwatorskiego, projektu budowlanego i wykonawczego, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych remontu elewacji zewnętrznych wraz z blacharką oraz izolacji pionowej od fundamentów w budynku przy ul. Jakuba 20 a w Toruniu wraz z kosztorysem inwestorskim.

Dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 20 000 zł

2022 – wykonanie remontu.

2. kompleksowa modernizacja, nieodnawianej od lat 80. XX w., nieaktualnej i przestarzałej wystawy stałej *Sztuka gotyku* (Ratusz – parter, ławy chlebowe). Obecnie trwają intensywne prace nad scenariuszem całkowicie nowej ekspozycji, która będzie nosić tytuł ***Obrazy sacrum – sacrum obrazów***.

W 2021 r. gotowy będzie scenariusz wraz z sugestiami dotyczącymi aranżacji, wykorzystania multimediiów itd., ale z uwzględnieniem „oprawy architektonicznej” jaką są średniowieczne wnętrza – Sala Sądowa i ławy chlebowe. Główne cele nowej wystawy to popularyzacja oryginalnych dzieł **sztuki regionu**, pokazanie **warsztatu, techniki i technologii** budowy oraz konstrukcji budowli gotyckich oraz udostępnienie (do wyboru) **ścieżek dydaktycznych** zgodnych z koncepcją wystawy. W 2022 r. planowane jest przygotowanie projektu plastycznego i wykonawczego wystawy, a w 2023 r. modernizacja i aranżacja ekspozycji.

3. Wykonanie konserwacji i remontu elewacji zewnętrznych kompleksu budynków przy ul. Łaziennej 16, Ciasnej 4/6/8 w Toruniu z przejazdem przy ul. Ciasnej 10 wraz z wykonaniem izolacji zewnętrznej oraz wykonanie pełnej konserwacji kamiennego portalu wejściowego wraz z przywróceniem kamiennych schodów, wykonaniem kopii drzwi historycznych według oryginału przechowywanego w Muzeum. Termin planowanej inwestycji:

2022 - przygotowanie projektu

2023 - realizacja

4. *Historia Polski na banknotach* - digitalizacja i udostępnienie zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu.

a) W ramach zadania zdigitalizowany i udostępniony zostanie unikalny zbiór 1000 banknotów z terenu Polski i państw ościennych, znajdujących się w kolekcji Muzeum Okręgowego w Toruniu. Projekt ma na celu zachowanie i szerokie udostępnienie ważnego zasobu polskiego dziedzictwa kulturowego. W wyniku jego realizacji powstanie dwujęzyczna platforma udostępniająca zbiory, służąca do celów edukacyjnych i popularyzatorskich. Poszczególne opisywane obiekty będą dostępne w nowatorskiej formie fotografii przestrzennych, udostępniane będą także zdjęcia

znaków wodnych zabezpieczających numizmaty. Ważnym elementem projektu są towarzyszące mu działania edukacyjne, polegające na stworzeniu 10 scenariuszy lekcji dotyczących kluczowych dla polskiej państwowości momentów ilustrowanych wybranymi obiektami. Przedkładany projekt to pierwsza w tego typu inicjatywa w Polsce i jedna z nielicznych w Europie. Jego podsumowaniem będzie międzynarodowa konferencja poświęcona problematyce digitalizacji numizmatów. Dofinansowanie w ramach Programu Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu: Kultura cyfrowa 2021: 16.530 zł

Termin zakończenia zadania: 2021

5. Kultura w zasięgu 2.0

Zadanie finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Gminy Miasta Toruń

1. Repozytorium zbiorów cyfrowych/wirtualne muzeum (serwis w chmurze)

Obszar 2A – 2022 r.

Obecnie przy wykorzystaniu sprzętu do digitalizacji zakupionego w ramach programu utworzona w 2019 r. pracownia wykonuje digitalizację kolekcji muzealnych, które w przyszłości będą udostępniane w ramach repozytorium z programu Kultura w zasięgu oraz w ramach innych działań podejmowanych przez Muzeum – wirtualne zbiory.

Dostęp do repozytorium/muzeum - licencja na instytucję.

2. Elektroniczny plakat - 2021

Obszar 4

a) Wyświetlacz typowy zewnętrzny pasywny 1 szt. (przewidywane miejsce postawienia – teren zewnętrzny w Muzeum Twierdzy Toruń)

Obszar 3

a) Wirtualne przewodnictwo/gry terenowe (produkcja dwóch przewodników w Ratuszu i w Kamienicy pod Gwiazdą wraz z końcówką do tworzenia wirtualnych przewodników, dostawa i instalacją AccessPoin wifi, znaczników typu beacon (200 szt.) i tabletów (2szt.).

6. Zakup i montaż urządzeń infrastruktury IT w obiektach Muzeum Okręgowego w Toruniu w celu zwiększenia bezpieczeństwa danych, poprawy wydajności systemów teleinformatycznych oraz przygotowanie systemów do pracy zdalnej, w tym: zakup serwera głównego wraz z oprogramowaniem i macierzą dyskową wraz z dyskami, firewall – zakup urządzenia wraz z licencjami i usługą zdalnej asysty przy wdrożeniu, UPS-y w celu poprawy wydajności urządzeń systemów teleinformatycznych ochrony o różnych parametrach – łącznie 18 szt., zamontowanie zasilaczy UPS do urządzeń multimedialnych i sterowania wystawą w Domu M. Kopernika – UPS-y, moduły bateryjne, szafa rackowa i okablowanie wraz z usługą podłączenia, wymiana części urządzeń w systemie monitoringu (urządzenia działające bez przerwy od 10 lat) oraz wymiana części kamer o słabej rozdzielczości na kamery dostosowane rozdzielczością do zamontowanych w ramach późniejszych inwestycji.

Harmonogram: 2022 – przygotowanie dokumentacji, postępowanie przetargowe 2022/2023 – zakup, montaż urządzeń, modernizacja systemów.

7. Wymiana urządzeń w systemach klimatyzacji i wentylacji z odzyskiem ciepła w budynkach: Ratuszu Staromiejskim i budynku przy ul. Jakuba 20a w Toruniu, Termin planowanej inwestycji to lata 2022 – 2024 (po planowanym remoncie elewacji oraz izolacji pionowej w budynku).
8. Gruntowna modernizacja magazynów zbiorów. Zgłoszone jako propozycja do Krajowego Planu Odbudowy
Termin: 2022-2024
Harmonogram:
2022 – wyłonienie wykonawcy i wykonanie dokumentacji wykonawczej wraz z kosztorysami (prace remontowo-budowlane oraz wyposażenie) odnoszącej się do poszczególnych magazynów, uzyskanie decyzji administracyjnych – w zależności od zakresu prac budowlano-montażowych,
2023-2024 – wyłonienie wykonawców i wykonanie prac remontowo-budowlanych oraz zakup wyposażenia.
9. Wykonanie multimedialnego przewodnika dla zwiedzających toruński Zespół Staromiejski i oddziały Muzeum, zgłoszone jako propozycja do Krajowego Planu Odbudowy
Termin: 2021 – 2022
Harmonogram:
2021 – ustalenie zasad funkcjonowania przewodnika, wyłonienie wykonawcy aplikacji, prace nad aplikacją i określenie niezbędnych elementów wyposażenia, rozpoczęcie opracowywania wkładu merytorycznego,
2022 – zakończenie opracowywania wkładu merytorycznego i scalenie w aplikacji, ew. zakup sprzętu.

IX. Promocja Muzeum – to jedno z kluczowych działań instytucji

1. Priorytetem w roku 2021 i latach następnych będzie przede wszystkim promocja **Muzeum Twierdzy Toruń** – przygotowanie działań cyklicznych, m.in:
 - Dni Twierdzy (czerwiec 2021)
 - Rodzinne Pikniki militarno – patriotyczne (2 razy w roku, przede wszystkim dla mieszkańców Torunia)
 - Miejskie gry forteczne (2 razy w roku)
 - opracowanie miejskiej ścieżki zwiedzania fortyfikacji toruńskich z punktem początkowym w Muzeum Twierdzy Toruń
2. Rezygnacja z dwóch Nocy w Muzeum, pozostawienie Europejskiej Nocy Muzeów oraz czerwcowej związanej ze Świętem Miasta.
3. W miejsce wrześniowej Nocy w Muzeum organizowanej z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego przygotowany zostanie nowy projekt obejmujący m.in. piknik w Muzeum Twierdzy Toruń, wszystkie działania będą odbywały się w godzinach otwarcia Muzeum.
4. Wprowadzenie cyklicznych – tygodniowych działań promujących kolejno wszystkie

oddziały Muzeum. Z okazji Święta Miasta 2020 odbył się już pierwszy, inauguracyjny *Tydzień z Muzeum Historii Torunia*, podczas którego odbyło się 9 spotkań, prelekcji, warsztatów i konkursów (niższe ceny biletów, również niższe ceny na książki i pamiątki sprzedawane w sklepiku w Domu Eskenów).

5. Przygotowanie nowej - **nowoczesnej strony internetowej** Muzeum Okręgowego w Toruniu z łatwym dostępem do informacji o działaniach instytucji.
6. W miarę możliwości w latach 2021 – 2022 powiększenie Działu Promocji o nowych pracowników, którzy skupiliby się na działalności wirtualnej Muzeum, zajęli tworzeniem nowych płaszczyzn kontaktów z odbiorcą.
7. Poszerzenie oferty sprzedaży pamiątek, szczególnie tych związanych z nowym oddziałem – Muzeum Twierdzy Toruń.

X. Sprawy pracownicze i kadrowe

1. W latach 2021 – 2022 Muzeum planuje systematyczne zwiększanie ilości etatów.
Obecnie – rok 2021 – 107 etatów
W roku 2022 – zwiększenie do 113 etatów
W roku 2023 – zwiększenie do 118 etatów
2. W celu podniesienia kwalifikacji kadry, szczególnie merytorycznej, planowane jest skierowanie młodszych pracowników na podyplomowe studia w zakresie ochrony i zarządzania kolekcją muzealną (bez studiów podyplomowych niemożliwy jest awans na kustosza).
3. Obecnie Muzeum zatrudnia 8 pracowników z tytułami doktorów, w przyszłym roku otwarty zostanie przewód doktorski kolejnej osoby. Niewykluczone będzie wsparcie finansowe Muzeum dla pracownika broniącego doktorat. Jeśli będzie taka możliwość to w tym celu Muzeum podpisze umowę z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu.
4. Zaplanowane jest systematyczne podnoszenie uposażenia (z uwzględnieniem zwiększonych dochodów własnych Muzeum) pracowników tak, aby w roku 2024 r. znalazło się ono na poziomie zbliżonym do większości Muzeów Narodowych w Polsce.
5. Jednym z istotniejszych problemów Muzeum jest zmniejszająca się kadra konserwatorów, przede wszystkim malarstwa. Obecnie jest to jeden pracownik – kierownik działu, łączący zadania natury zawodowej z pracą administracyjną. Ponadto Pracownia Konserwacji przynosi Muzeum od kilku lat dochody za prace zlecone (ostatnie trzy lata to blisko 60 tys. zł). W tak dużej, wielooddziałowej instytucji absolutnie konieczne jest posiadanie co najmniej 3 konserwatorów malarstwa. Prężnie działająca i kompetentna Pracownia Konserwacji jest ważnym czynnikiem umożliwiającym wypożyczenia atrakcyjnych dzieł sztuki. Dzięki świetnym fachowcom – konserwatorom i renowatorom Muzeum będzie mogło prezentować sztukę europejską na wysokim poziomie. Tak było w przypadku wystawy *Malarstwa flamandzkiego i niderlandzkiego ze zbiorów Muzeum Zamkowego na Wawelu*.

